

ΑΝΤΙπολεμικά

ΜΑΘΗΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

ΛΟΤΕΧΝΙΑ & ΙΣΤΟΡΙΑ

Β & Γ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΔΡΟΣΙΑΣ | 2018-2019

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι μαθητές/τριες της Β΄ Γυμνασίου στο μάθημα τις Λογοτεχνίας εφάρμοσαν τις προτεινόμενες δραστηριότητες των διδακτικών προτάσεων μας με τίτλο «ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΕΣ Αντιπολεμικές δημιουργίες» και εκπόνησαν πολλές εργασίες ομαδικές και ατομικές. Τα κείμενα που ακολουθούν στο **Α΄ μέρος** αποτελούν δημιουργική γραφή σε διαφορετικές μορφές κειμενικών ειδών (διηγήματα, επιστολές, ημερολόγια, προφορικές μαρτυρίες κ.ά).

Το **Β΄ Μέρος** περιλαμβάνει ενδεικτικά κείμενα μαθητών/τριών Γ΄ Γυμνασίου, που εφάρμοσαν το διαθεματικό διδακτικό σενάριο **Χρήσεις της Λογοτεχνίας στην Ιστορία Πολέμοι του 20ου αιώνα.**

Στόχος των διδακτικών προτάσεων, της δημιουργικής γραφής και των ερευνητικών διαθεματικών εργασιών να ευαισθητοποιηθούν τα παιδιά στο θέμα του πολέμου και των αποτελεσμάτων του, να προβληματιστούν και να δημιουργήσουν τα δικά τους κείμενα με αντιπολεμική συνείδηση.

Οι πίνακες που πλαισιώνουν τα κείμενα βρίσκονται στη διαθεματική ερευνητική εργασία **ΠΙΝΑΚΕΣ & ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ** των μαθητριών της Β΄ Γυμνασίου **Ναταλίας Βενιέρη & Αθηνάς Γιαννακοπούλου.**

Τίνα Κατσαρή & Εύη Συρίγα

Α΄ Μέρος

ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ

Όλα για μία υπόσχεση

Η νύχτα έπεσε κι εγώ ακόμα έκλαιγα που ο αδελφός μου θα πήγαινε στον πόλεμο. Από την ώρα που μας το ανακοίνωσε έκλαιγα. Ξαφνικά τον είδα να μπαίνει στο δωμάτιό μου. Με αγκάλιασε και μου είπε: «Δεν πρόκειται να σκοτωθώ, μόνο να σκοτώσω.». Εγώ με δάκρυα στα μάτια του είπα: «Ελπίζω να τηρήσεις την υπόσχεση που είχαμε δώσει παλιά.». Με κοίταξε γελώντας και κούνησε το κεφάλι του καταφατικά.

Το επόμενο πρωί με ξύπνησε η μητέρα μου για να χαιρετήσω τον μεγάλο μου αδελφό. Του έδωσα μια μεγάλη αγκαλιά και του είπα, κλαίγοντας, να προσέχει. Ύστερα πήρε τα πράγματα του κι έφυγε για τον πόλεμο. Από εκείνη τη στιγμή το μυαλό μου είχε παγώσει, δεν έτρωγα, δεν μιλάγα, δεν διάβαζα και δεν έπαιζα. Δεν ένιωθα τίποτα παρά μόνο στενοχώρια. Όμως μετά από λίγο καιρό όλα άλλαξαν. Συνέχισα να ζω, γιατί ήξερα ότι ζει απλώς για λίγο μακριά μας.

Κάποια μέρα είδα τους γονείς μου να μπαίνουν σπίτι σοκαρισμένοι, την ώρα που θα πήγαινα μία βόλτα και τους ρώτησα γιατί ήταν έτσι. «Αποκλείεται» φώναξα με όλη μου την δύναμη. Μετά μ' έπιασαν τα κλάματα. Δεν μπορούσα να το πιστέψω. Μα να πεθάνει ο αδελφός μου στον πόλεμο; Έτρεξα κατευθείαν να δω τον φίλο του που πολεμούσαν μαζί κι εκεί είδα το πτώμα του αδελφού μου. Άρχισα ξανά να κλαίω και τον ρώτησα πώς πέθανε ο αδελφούλης μου. Δεν μου απάντησε, αλλά μου είπε τι του είχε ακριβώς πριν πεθάνει. Αυτό που είπε ήταν: «Πες στον μικρό μου αδελφό ότι για την υπόσχεσή μας τα έκανα όλα. Και πες του ότι τον αγαπώ πολύ.». Γύρισα σπίτι προβληματισμένος με ό,τι είχα μάθει.

Από εκείνη την ημέρα ήμουν μόνος στο σπίτι, αφού οι γονείς μου ήταν μέρα νύχτα πάνω από τον τάφο του αδελφού μου κλαίγοντας. Εγώ πάλι δεν έκανα τίποτα, παρά μόνο να σκέφτομαι τα τελευταία λόγια που είπε. Ξαφνικά μπήκε ο καρδιακός μου φίλος μέσα κρατώντας τα ρούχα που φορούσε στον πόλεμο ο αδελφός μου και μου είπε: «Σήκω, βάλε αυτά και πάμε να πάρουμε εκδίκηση.». Εγώ ξεσηκώθηκα και αμέσως έβαλα τα ρούχα του. Μετά έτρεξα στο δωμάτιό μου και έβαλα στην τσέπη της στολής μία από τις φωτογραφίες του αδελφού μου, για να με φυλάει.

Φτάσαμε εκεί. Είχα σοκαριστεί. Ακούγονταν πυροβολισμοί συνέχεια. Ο καρδιακός μου φίλος γνώριζε κάποιον από τους αντιπάλους κι έτρεξε να τον ρωτήσει ποιος είχε σκοτώσει τον αδελφό μου. Εγώ χωρίς να κοιτάω, πήρα το όπλο και άρχισα να ρίχνω παντού. Μόλις μου έμεινε μία σφαίρα κοίταξα να δω αν είχα σκοτώσει κανέναν. Τελικά είχα σκοτώσει έναν και μάλιστα τον φίλο μου. «Μα πώς το έκανα εγώ αυτό;» σκεφτόμουν. Ήμουν έτοιμος να πάω να το πω στη μαμά μου, αλλά θυμήθηκα την υπόσχεση, τη δική μου και του αδελφού μου, που ήταν: «Να μην σκοτώσει κανένας άνθρωπο, και αν το κάνει, να σκοτωθεί κι αυτός.». Με τόση

στενοχώρια αλλά και χαρά που θα τηρούσα την υπόσχεσή μας, πήρα το όπλο και αυτοπυροβολήθηκα.

Από τότε οι γονείς μας όλη μέρα κλαίνε πάνω από τους τάφους μας μαζί με την μαμά του φίλου μου, που κλαίει για τον γιο της και ποτέ δεν θα μάθει ποιος τον σκότωσε. Ξέρω, οι γονείς μας είναι πληγωμένοι, αλλά όσο πλήγωσε εμάς ο πόλεμος δεν πλήγωσε ποτέ κανέναν...

ΚΟΚΚΙΝΑΚΗΣ ΝΙΚΟΣ - ΝΤΑΣΗ ΕΙΡΗΝΗ

Τα κανόνια δεν έχουν σταματήσει

23/03/1940

Σε λίγο ξημερώνει, τα κανόνια δεν έχουν σταματήσει λεπτό να ορμούν επάνω στα κορμιά των στρατιωτών. Έχουμε πολλούς νεκρούς και τραυματίες, προσπαθούμε με νύχια και με δόντια να αντεπεξέλθουμε όχι μόνο στους εχθρούς, αλλά στο κρύο και στην κούραση, που μας δέρνει μέρα με τη μέρα όλο και πιο πολύ. Δεν ξέρω πότε και αν θα γυρίσω πίσω στην ταλαίπωρη μανούλα μου ή στα πεινασμένα αδέρφια μου.

Φοράω ρούχα από νεκρούς πολεμιστές που έπεσαν πολεμώντας στη μάχη, γιατί τα δικά μου ρούχα τρύπησαν και σκίστηκαν από την ταλαιπωρία. Αυτήν τη στιγμή κρύβομαι μη με σκοτώσουν οι εχθροί, προσπαθώ να ξεκουραστώ όσο μπορώ και αργότερα θα πάω να πολεμήσω πλάι στους άλλους πολεμιστές της πατρίδας μου.

ΑΘΗΝΑ ΚΟΤΣΙΝΗ

Η τελευταία λέξη

3.12.1942

Εδώ και δύο μήνες δεν έχω δει το φως του ήλιου. Εγώ κι ο αδελφός μου έχουμε μείνει μόνοι. Κρυβόμαστε μέσα σε μια μικρή αποθήκη μόνο με λίγο ψωμί και νερό. Τους γονείς μου τους πήραν κάποιοι άνθρωποι μ' ένα περίεργο σήμα. Όταν τους είδε ο πατέρας μου να έρχονται, είπε χαμηλόφωνα: «Ήρθαν οι ναζί». Μας είπε, σ' εμένα και τον αδελφό μου, να κρυφτούμε και να μη μιλήσουμε καθόλου κι αυτό κάναμε, δεν έμαθα ποτέ τι πάει να πει «ναζί» και για ποιο λόγο πήραν τους γονείς μου. Μέχρι που κάποια μέρα δύο στρατιώτες μπήκαν και μας έπιασαν. Εκείνη τη μέρα έκλαιγα γιατί δεν ήξερα τι να κάνω. Μετά από μία ώρα φτάσαμε σ' ένα στρατόπεδο που ήταν σαν φυλακή. Γύρω γύρω είχε ένα συρματοπλεγμά κι οι άνθρωποι φαίνονταν δυστυχισμένοι. Απ' το πρωί μέχρι το βράδυ δούλευαν, ήταν δούλοι. Ξαφνικά έρχονται κάποιοι άνθρωποι με το περίεργο σήμα και μας λένε να τους ακολουθήσουμε. Μας βάζουν μέσα σ' έναν κλειστό χώρο και μου λένε να τους δώσω το ημερολόγιο μου. Προλαβαίνω να γράψω. Δεν ξέρω ποτέ θα γράψω ξανά.

ΙΩΑΝΝΑ ΚΟΥΤΣΟΦΙΟΥ

Η μαρτυρία ενός παιδιού για τον πόλεμο

Όλα ξεκίνησαν στις 30 Απριλίου. Δευτέρα θυμάμαι ήταν. Καθόμασταν με τους γονείς μου στον καναπέ και βλέπαμε τηλεόραση. Όλα έμοιαζαν να είναι φυσιολογικά. Μέχρι που έβγαλαν έκτακτο δελτίο ότι ξεκινάει πόλεμος. Η μαμά μου βούρκωσε και η εφτάχρονη τότε μικρή μου αδελφή άρχισε να κλαίει. Εγώ συγκρατήθηκα. Δεν ήθελα να τρομοκρατήσω περισσότερο την αδελφή μου και τη μαμά μου. Την επόμενη μέρα ο μπαμπάς μου κι ο μεγάλος μου αδελφός έπρεπε να φύγουν. Να πάνε να πολεμήσουν. Η μαμά μου κατά τη διάρκεια του αποχαιρετισμού δεν σταμάτησε να κλαίει. Όταν γυρίσαμε στο σπίτι, μας είπε να μην φοβόμαστε και ότι ο μπαμπάς μας και ο αδελφός μας θα γυρίσουν γρήγορα.

Έξι μήνες μετά, τα πράγματα ήταν πολύ δύσκολα. Η αδελφή μου ήταν άρρωστη και πάρα πολύ αδύνατη, αφού δεν είχαμε σχεδόν καθόλου φαγητό. Ο αδελφός κι ο μπαμπάς μάς έστελναν κάθε εβδομάδα γράμμα και μας έλεγαν ότι είναι καλά και ότι ο πόλεμος θα τελειώσει γρήγορα. Μετά από έναν μήνα περίπου, άρχισαν να έρχονται οι εχθροί στο χωριό μας. Σχεδόν κάθε βράδυ δεν κοιμόμασταν. Τρέχαμε μέσα στο σπίτι για να ξεφύγουμε από τις σφαίρες που μπαίνανε μέσα απ' τα παράθυρα. Αυτό γινόταν για περίπου έναν χρόνο. Όσπου ένα πρωί ξυπνήσαμε από τα γέλια και τα χειροκροτήματα. Βγήκαμε έξω και μας είπαν πως ο πόλεμος τελείωσε. Από εκεί και πέρα η μαμά μου δεν σταμάτησε ούτε στιγμή να χαμογελάει. Η αδελφή μου μετά από δύο μέρες έγινε καλά. Την επόμενη εβδομάδα ήρθε ο αδελφός μου, αλλά ήρθε μόνος του. Ο μπαμπάς μας δεν άντεξε το κρύο και την ασιτία και πέθανε τρεις μέρες πριν τελειώσει ο πόλεμος.

Από εκεί και πέρα η ζωή μας κύλησε ομαλά, χωρίς τον πατέρα μας όμως.

ΛΑΚΑΦΩΣΗ ΙΩΑΝΝΑ

Η αγκαλιά του πατέρα μου

Μια μέρα ήρθε μια επιστολή. Έλεγε πως πρέπει να φύγουμε από το σπίτι μας, για να είναι κοντά στην δουλειά του ο μπαμπάς. Το καινούργιο σπίτι μας ήταν κοντά στο Άουσβιτς. Ο μπαμπάς ήταν στρατιωτικός στο Άουσβιτς. Το καινούργιο μας σπίτι ήταν τεράστιο! Δυστυχώς όμως δεν θα έβλεπα τους φίλους μου και ό,τι συνηθίζαμε να κάνουμε παλιά απαγορευόταν τώρα. Ήταν ένας εφιάλτης. Είχα και την αδελφή μου να γκρινιάζει για τα πάντα! Όμως ανησυχούσαμε κυρίως για την τύχη μας, για τις ζωές μας. Κάθε μέρα περνούσανε από πάνω μας πολεμικά αεροπλάνα, όλο και κάποιο θα μπορούσε να ρίξει καμιά βόμβα. Ο μπαμπάς έπρεπε να φύγει για έναν μήνα στην Ολλανδία. Η στεναχώρια μεγάλωνε μέρα με τη μέρα. Πέρναγαν οι μέρες και μου φαίνονταν σαν αιώνες. Ούτε εβδομάδα μετά ήρθε μια επιστολή, η οποία έλεγε ότι ο πατέρας μου εξαφανίστηκε. Ένωθα λες και έχασα ένα κομμάτι του εαυτού μου. Μας είχε βρει βαθιά στεναχώρια. Όλα φαίνονταν χειρότερα απ' ό,τι ήταν ήδη. Πέρασαν οι μέρες, άλλη μια επιστολή για εμάς. Ο πατέρας μου βρέθηκε νεκρός. Η μητέρα μου έκλαιγε με μαύρο δάκρυ, όπως και η αδερφή μου. Δεν έκλαψα, δεν ήθελα να συνειδητοποιήσω ό,τι συνέβαινε. Πίστεψα ότι αυτό ίσως ήταν κάποιο κακό όνειρο. Ήταν όμως η πραγματικότητα.

Δεν θα το ξεπεράσω ποτέ. Τον βλέπω στον ύπνο μου καμιά φορά και το πρωί ξυπνάω με τον πόνο που είχα νιώσει τότε. Θα έδινα τα πάντα για να τον έβλεπα, να τον αγκάλιαζα, να ήξερα ότι δεν θα φύγει. Έχουν περάσει τα χρόνια, τα φώτα του νοσοκομείου αρχίζουν να σβήνουν σιγά - σιγά. Ακούω τον γιο μου να κλαίει και ταυτόχρονα βλέπω τον πατέρα μου να τρέχει να με αγκαλιάσει.

ΛΕΙΒΑΔΙΤΗ ΙΩΑΝΝΑ

Ελπίδα για το αύριο

12.5.2011

Είχαν περάσει κιόλας δύο μήνες από τότε που ξεκίνησε ο πόλεμος, εδώ, στη Συρία. Από τα μάτια μου έχουν περάσει πολλές άσχημες εικόνες. Εγώ κι η οικογένειά μου κρυβόμασταν σε μια παλιά αποθήκη, με τη μοναδική ελπίδα να καταφέρουμε να επιβιώσουμε. Ο αδερφός μου ήταν μικρός. Δεν μπορούσε να καταλάβει τι γινόταν εκεί έξω, αλλά από το πρόσωπό του μπορούσες να καταλάβεις πόσο τρομοκρατημένος ήταν. Εγώ πάντοτε τον παρηγορούσα λέγοντάς του πως όλα θα πάνε καλά εκείνος κούρνιαζε στην αγκαλιά μου, νιώθοντας ασφάλεια. Μου έλειπαν τόσο πολύ εκείνες οι μέρες που κοιτούσα τον λαμπερό ουρανό στο παράθυρο κι άκουγα χαλαρωτική μουσική, αλλά τώρα πια... ανοίγοντας το παράθυρο αντικρίζω ένα βομβαρδισμένο τοπίο. Έβλεπα τον κόσμο να ουρλιάζει προσπαθώντας να ξεφύγει, έβλεπα μανάδες, να κλαίνε τα παιδιά τους, τα οποία έδιναν μάχη για να ζήσουν, αλλά δεν τα κατάφερναν.

Ένα πρωί η μητέρα μου με ξύπνησε λέγοντάς μου ότι θα χρειαστεί να φύγουμε από εδώ και να πάμε σε ασφαλές μέρος, κάπου, όπου θα είμαστε ευτυχισμένοι και όχι τρομοκρατημένοι κι έτσι έγινε. Πήρε μερικά πράγματα και τα έβαλα σε μια τσάντα, ύστερα η μαμά μου μ' έπιασε από το χέρι, ενώ ο πατέρας μου πήρε αγκαλιά τον μικρό μου αδελφό. Ανοίξαμε την πόρτα και αρχίσαμε να τρέχουμε όσο πιο γρήγορα γινόταν για να διαφύγουμε από τις σφαίρες γύρω μας.

Τελικά τα καταφέραμε, φτάσαμε σ' ένα μέρος γεμάτο με μικρές βάρκες. Μπήκαμε γρήγορα σε μια βάρκα, χωρίς κανέναν προορισμό. Θέλαμε απλώς μια ειρηνική ζωή. Μετά από πολλές μέρες φτάσαμε στην Ελλάδα. Υπήρχε ένας χώρος όπου ήταν και πολλοί άλλοι από τη χώρα μας. Μας είπαν πως προς το παρόν εκεί θα ζούμε κι έτσι έγινε. Μείναμε για δύο ολόκληρα χρόνια, ώσπου βρήκαμε δικό μας σπίτι. Οι γονείς μου πλέον δουλεύουν κι εγώ με τον αδελφό μου πηγαίνουμε σχολείο. Έχουν περάσει έξι ολόκληρα χρόνια από τότε που ξεκίνησε ο πόλεμος στη Συρία. Στενοχωριέμαι όταν ανοίγω την τηλεόραση και βλέπω τη χώρα μου να καταστρέφεται. Όμως εδώ έχω μια ειρηνική ζωή, χωρίς σφαίρες, χωρίς φόβο και τρομοκρατία. Εδώ έχω την ευκαιρία για ένα καλύτερο μέλλον.

ΛΟΥΚΟΠΟΥΛΟΥ ΦΡΟΣΩ

Πόλεμος χωρίς λόγο

12 Μαρτίου 1987

Σήμερα το πρωί άκουσα έναν δυνατό θόρυβο από την εξώπορτα του σπιτιού μου. Τότε η μητέρα μου ανέβηκε τις σκάλες και μου είπε να μπω κάτω από το τραπέζι της κουζίνας. Προτού φύγει για ν' ανοίξει την πόρτα, μου έδωσε ένα φιλί στο μάγουλο, λέγοντάς μου να προσέχω και πως με αγαπάει. Όταν άνοιξε την πόρτα, ήταν η θεία μου. Της είπε να περάσει μέσα κι έπειτα μου φώναξε να βγω από το τραπέζι. Χάρηκα πολύ που την άκουσα και κατέβηκα κάτω για να τη χαιρετήσω. Ξεκίνησαν να μιλάνε λέγοντας πως έρχονται και όπου να 'ναι φτάνουν, ότι είναι στο άλλο χωριό και βομβαρδίζουν τα σπίτια χωρίς έλεος. Η μητέρα μου είπε να βιαστούμε για να φύγουμε. Παράλληλα, η μυρωδιά του καμένου είχε πλημμυρίσει το μικρό μας χωριουδάκι. Δεν κατάλαβα για ποιο λόγο έπρεπε να φύγουμε, ούτε γιατί έπρεπε να κρύβομαι κάθε φορά που κάποιος χτύπαγε την πόρτα.

13 Μαρτίου 1987

Σήμερα ήταν μια δύσκολη και κουραστική μέρα. Κάθε φορά που κάποιος χτύπαγε την πόρτα για να μας πει πως πρέπει να φύγουμε ή πως πρέπει να κρυφτούμε, εγώ έπρεπε να κρύβομαι, χωρίς καν να ξέρω τον λόγο. Η μαμά μου μού είπε να μαζέψω τα απαραίτητα και να τα βάλω μέσα στην τσάντα μου. Τότε εγώ πήρα τη μικρή μπλε τσάντα μου κι έβαλα μέσα το ημερολόγιό μου, το αρκουδάκι μου κι ένα πακέτο μπισκότα. Δεν είχα ιδέα γιατί έπρεπε να προετοιμαστώ. Άραγε θα φεύγαμε για πάντα ή για ένα διάστημα; Κατά το μεσημέρι ξεκινήσαμε το ταξίδι για το πάνω χωριό. Δυνατοί ήχοι πλησίαζαν όλο και πιο κοντά. Όταν καταφέραμε να φτάσουμε στον προορισμό μας, η μαμά μου μού είπε κάτι που δεν μπορούσα να φανταστώ. Μου είπε πως δε θα γυρίσουμε ξανά στο σπίτι, πως πλέον δεν υπάρχει τίποτα εκεί παρά μόνο στάχτη. Τότε έβαλα τα κλάματα και σκέφτηκα τις αναμνήσεις που χάθηκαν χωρίς λόγο. Έπειτα, η μαμά μου με καθσύχασε και πήγαμε στο σπίτι της θείας στο πιο πάνω χωριουδάκι. Εδώ θα περνούσαμε τη νύχτα.

14 Μαρτίου 1987

Σήμερα έγινε κάτι τραγικό. Το βράδυ δεν μπορούσα να κοιμηθώ, γιατί οι βόμβες ήταν όλο και πιο δυνατές. Σήμερα λοιπόν, όταν ξύπνησα, το χωριουδάκι της θείας μου είχε περικυκλωθεί από μεγάλα φορτηγά. Μέσα έμπαιναν συγγενείς και πίστευα πως θα σωθούμε. Τότε για μια στιγμή χάρηκα. Νόμιζα πως βρήκα φως μες στο σκοτάδι. Μας πήγαν σε κάτι μεγάλα κελιά και μας φώναζαν έναν έναν. Το περίεργο ήταν πως δεν γύρναγαν πίσω και όλο λιγοστεύαμε. Όταν ήρθε η σειρά της μαμάς μου, μου έδωσε μια σφιχτή αγκαλιά, σαν να είχε να με αγκαλιάσει χρόνια. Τότε με αποχαιρέτησε, λέγοντάς μου για άλλη μια φορά πόσο με αγαπάει και να προσέχω. Μόνο που αυτήν τη φορά το βλέμμα της ήταν πιο ψυχρό και πιο μελαγχολικό. Δεν καταλάβαινα γιατί.

Περιμένω εδώ και ώρες, αλλά δεν έχει γυρίσει. Εύχομαι να είναι σε κάποιο κελί και να συναντηθούμε αργότερα. Έρχεται η σειρά μου, σε λίγο πρέπει να αφήσω το ημερολόγιο. Τα λέμε μετά.

ΜΑΓΓΙΝΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ

Ο νέος μου φίλος

12/7/1943

Ο ήλιος σε λίγο έδυε κι έπρεπε να γυρίσω πίσω στο χωριό μου, που είχαν καταλάβει οι Γερμανοί εδώ και μια εβδομάδα. Αν δεν γύρναγα εκεί ως το βράδυ, θα είχα μπλέξει άσχημα και αν μ' έβρισκαν, θα με σκότωναν. Ξαφνικά, τρέχοντας προς τον προορισμό μου, είδα κάτι να σέρνεται κάτω στο έδαφος, έτσι, σταμάτησα. Προς έκπληξή μου ήταν ένα, κοντά στην ηλικία μου, αδύνατο παιδί. Το κοίταγα επίμονα, χωρίς να πω κουβέντα. Ύστερα το ρώτησα τι γύρευε εκεί, μα δεν απάντησε. Για την ακρίβεια δεν με κοίταξε καν. Είχε μονίμως το βλέμμα του σκυμμένο και δεν τολμούσε να κάνει τίποτ' άλλο, παρά να σέρνεται. Η ώρα είχε περάσει προσπαθώντας να προσεγγίσω αυτό το αβοήθητο πλάσμα. Χωρίς να το περιμένω, ένας στρατιώτης είχε καρφώσει το βλέμμα του πάνω μου, όμως ήταν σε απόσταση. Όταν τον είδα, κρύφτηκα πίσω από ένα δέντρο. Ευτυχώς εκείνος μ' έχασε. «Θεέ μου» είπα. «Έπρεπε να είμαι στο χωριό τώρα!». Μόλις συνήλθα από το σοκ των τελευταίων στιγμών, έτρεξα πάλι, αλλά όχι προς το χωριό, μα προς το αβοήθητο παιδί. Αυτή τη φορά το χειρίστηκα σωστά. Του έδωσα το χέρι μου, εκείνο σήκωσε ντροπαλά το βλέμμα του, φαινόταν φοβισμένο. Του χαμογέλασα κι εκείνο έπιασε το χέρι μου, ώστε να το σηκώσω. Γύρω μας βρίσκονταν αεροπλάνα και καπνοί κι εμείς ήμασταν καλυμμένοι με τεράστια χορτάρια σ' ένα απέραντο χωράφι. Είπα να με ακολουθήσει, ώσπου φτάσαμε στο χωριό. Παντού ακούγονταν πυροβολισμοί και κραυγές. Ήμασταν σε αδιέξοδο, δεν ξέραμε πού να πάμε. Ξαφνικά ένας στρατιώτης ήρθε και άρπαξε τον μικρό μου φίλο. Ήξερα πως δεν μπορούσα να κάνω τίποτα.

Έτσι, έτρεξα στη μικρή κρυψώνα μας και τώρα βρίσκομαι εδώ να σου γράφω. Μόλις άκουσα τη μαμά μου να λέει πως συνέλαβαν πολλούς ανθρώπους και κυρίως μικρά παιδιά χωρίς συνοδεία, καθώς ήταν εύκολος στόχος. Άραγε θα είναι καλά ο μικρός μου φίλος;

ΜΑΚΡΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ

Ιστορία Πολέμου

Ακόμα ηχούν στ' αυτιά μου οι πυροβολισμοί. Στροβιλίζονται τα βράδια οι σκηνές του πολέμου μέσα στο μυαλό μου και όλα μου θυμίζουν πως τίποτα δεν είναι όπως πρώτα. Νιώθω ακόμα το κρύο να διαπερνάει το κορμί μου και το χιόνι να σκεπάζει την ψυχή μου. Έγινα δολοφόνος, δεν το 'θελα. Όχι. Δεν το 'θελα να σκοτώσω. Αμέσως ξυπνώ απ' τον εφιάλτη. Ένας εφιάλτης που θα με σκιάζει για πάντα. Καλά λένε πως ο άνθρωπος έγινε για τον άνθρωπο λύκος. Άγριο θηρίο έγινα κι εγώ στον πόλεμο, όχι γιατί το 'θελα, αλλά γιατί αναγκάστηκα. Πάλεψα με νύχια και με δόντια για σένα, γιε μου. Για να ξαναδώ το πρόσωπό σου.

Ήταν Δεκέμβρης, τα ξύλα σιγόκαιγαν στην ξυλόσομπα, που και που ακούγονταν οι σπίθες απ' τα κουκουναρία που καίγονταν. Η μητέρα σου ήταν έγκυος σ' εσένα τότε. Πρέπει να ήταν πέντε - έξι μηνών. Τα απαλά τα χέρια χαίδευαν την κοιλιά και παρακαλούσε τον Θεό να είσαι καλότυχος. Εγώ καθόμουν ανήσυχος στην πολυθρόνα, ένιωθα μια αγωνία ανεξήγητη. Σηκωνόμουν συνεχώς και χωρίς λόγο ανακάτευα τη φωτιά. Τότε, ένα βαρύ χτύπημα ακούστηκε στην πόρτα. Ήταν ο αδελφός μου. Στεκόταν μπροστά μου αμίλητος. Δεν τολμούσε να περάσει την πόρτα. Μ' ένα του νόημα κατάλαβα. «Ήρθε η ώρα, αδελφέ μου.» Η φωνή του έτρεμε και τα νοσταλγικά του μάτια μαρτύρησαν τον φόβο του. «Αμέσως» είπε πιο αποφασιστικά αυτήν τη φορά. Πήρα τον σάκο μου, έδεσα σφιχτά τις βαριές μου μπότες και με τη στολή μου μεταμορφώθηκα σε θηρίο. Δεν κύλησαν δάκρυα απ' τα μάτια της μητέρας σου. Κι αν κύλησαν, τα πυκνά μαύρα μαλλιά θα έκρυβαν το πρόσωπό της. Ήταν σίγουρη πως θα γυρίσω γρήγορα.

Δεν συνειδητοποίησα πώς βρέθηκα στο πεδίο της μάχης. Απ' τους ήχους του κουκουναριού στην ξυλόσομπα, τώρα ακούω τους ήχους αμείλικτων όπλων. Δεν ακούγονται ανθρώπινες φωνές, παρά μόνο πυροβολισμοί. Κρυμμένος με τον αδελφό μου πίσω από την χιονισμένη πλαγιά, πυροβολώ κι εγώ. Σκοτώνω τους εχθρούς με μανία, σαν να θέλω να τους εξαφανίσω μεμιάς, για να έρθω πιο γρήγορα κοντά σου. Ο αδελφός μου πλάι μου, γέρνει το κεφάλι του στον ώμο μου. Τα ξεφλουδισμένα χείλη του απ' το κρύο, ψιθυρίζουν: «Γίνε μαχητής. Όπως όταν ήσουν μικρός. Πάντα πρώτος. Πρόσεχε.» Το αίμα απ' τη σφαίρα στάζει στο χιόνι. Τον σφίγγω στην αγκαλιά μου. Ο μικρός μου αδελφός. Δεν μπόρεσα να τον προστατεύσω. Και μεμιάς ζωντανεύουν μπροστά μου οι ατελείωτες ώρες παιχνιδιού στις γειτονιές κι η μητέρα μας, που μας φώναζε να γυρίσουμε αργά το βράδυ, να πάμε στα κρεβάτια μας. Και εμείς κρυβόμασταν, μη μας βρουν. Για να παίξουμε κι άλλο. Αλλά ο πόλεμος, όχι. Ο πόλεμος δεν είναι παιχνίδι, αδελφέ μου. Αντίο.

Και τότε το μίσος μου γίνεται μεγαλύτερο. Παλεύω με όλες μου τις δυνάμεις. Γύρω μου τραυματισμένοι και πεσμένοι στο έδαφος. Στρατιώτες που οι οικογένειές

τους δεν θα ξαναδούν ποτέ. Δεν σκέφτομαι στιγμή όμως να αποδράσω. Υπερασπίζομαι την πατρίδα και συνεχίζω να μάχομαι για όλους αυτούς που χάθηκαν. Οι πυροβολισμοί δεν σταματούν. Οι βόμβες πέφτουν ακατάπαυστα. Τρέχω πίσω από ένα δέντρο και νοσταλγώ το ζεστό σπίτι μου, τη μητέρα σου κι εσένα. Σκέφτομαι αν είστε καλά. Δεν θέλω να σκεφτώ ότι σας έχουν πειράξει οι εχθροί. Μάχομαι με τη σκέψη σας και στη μνήμη του αδικοχαμένου αδελφού μου.

Έρθε η άνοιξη, το καλοκαίρι... Η ψυχή μου μένει παγωμένη απ' τον βαρύ χειμώνα, μέχρι τον επόμενο. Κι έτσι, περνούν οι μήνες, οι εποχές. Ανθίζουν οι αμυγδαλιές, κιτρινίζουν τα χόρτα, πέφτουν τα φύλλα των δέντρων σαν παχύ χαλί στα κουρασμένα μου πόδια. Πόδια που πέρασαν τόσα για να σε ξανασυναντήσουν. Χρόνια φριχτά, χρόνια δύσκολα, που δεν τολμώ να τα σκεφτώ, μα ολοένα έρχονται στο μυαλό μου, χωρίς να το θέλω. Πολλές φορές σηκώνω το βλέμμα προς τον ουρανό, λες και μου έφταιξε ο Θεός που στερήθηκα τα παιδικά σου χρόνια. Να σε δω να περπατάς, να κάνεις τα πρώτα σου βήματα στη ζωή. Και μετά να μαθαίνεις τα πρώτα σου γράμματα στη σκιά μιας ανθισμένης κερασιάς.

Τώρα είμαι εδώ κοντά σου, γιε μου. Πώς μεγάλωσες! Η μητέρα σου θα ήταν περήφανη για σένα. Μακάρι να μπορούσα να περπατήσω. Αλλά ευχαριστώ τον Θεό που μου έδωσε ζωή, για να σε μεγαλώσω...

Η χειρότερη μέρα

2/4/1942

Αγαπητό μου ημερολόγιο,

σήμερα είναι η χειρότερη μέρα της ζωής μου. Κρυβόμαστε από τους Γερμανούς στη σκονισμένη σοφίτα του σπιτιού μας με πολύ λίγο φαγητό. Εδώ και δύο εβδομάδες έχουμε χάσει τον πατέρα μας, δεν ξέρω αν τον έχουν αιχμαλωτίσει οι Γερμανοί ή αν έχει καταφέρει να ξεφύγει. Χθες πήγα με τον αδελφό μου να τον βρούμε. Περπατάγαμε πολλή ώρα, αλλά είδαμε κάποιους Γερμανούς στον δρόμο και τρέξαμε πίσω στο σπίτι. Μόλις φτάσαμε στο σπίτι, είδαμε από ένα μικρό παράθυρο Γερμανούς στρατιώτες να παίρνουν τη μητέρα μας και πολλούς άλλους ανθρώπους, να τους βάζουν σε ένα τεράστιο τρένο χωρίς παράθυρα με προορισμό το Άουσβιτς. Εμάς δεν μας είδαν, αλλά είχαμε στεναχωρηθεί πάρα πολύ. Ήμασταν μόνοι μας με τον αδελφό μου. Στη σοφίτα είχε πολύ κρύο και δεν μας είχε απομείνει σχεδόν καθόλου φαγητό. Δεν μπορούσαμε να κοιμηθούμε το βράδυ και σήμερα είμαστε πολύ κουρασμένοι. Ελπίζω αύριο να είναι καλύτερα.

ΜΕΣΣΑΡΗ ΕΛΙΣΑΒΕΤ

Περιπέτεια

3 Δεκεμβρίου 2012

Ακόμα είναι χειμώνας, παντού επικρατεί παγωνιά κι είμαστε μόνες μας, εγώ κι η αδελφή μου. Το σπίτι μας βομβαρδίστηκε κι οι γονείς μας σκοτώθηκαν στην προσπάθειά τους να μας σώσουν. Τι θα κάνουμε; Πού θα πάμε τώρα χωρίς σπίτι, φαγητό, καθαρά ρούχα και φάρμακα; Δεν μας έχει απομείνει τίποτα, έχουμε μόνο η μία την άλλη πλέον. Είμαστε φοβισμένες και τρομαγμένες, καθώς παντού γύρω μας ακούγονται πυροβολισμοί και βομβαρδισμοί, παιδικά κλάματα, γυναίκες να φωνάζουν και να τρέχουν με τα παιδιά στην αγκαλιά τους, προσπαθώντας να ξεφύγουν απ' τις σφαίρες. Δεν τα καταφέρνουν όμως και πέφτουν νεκρές στο χώμα. Γιατί να γίνονται όλα αυτά; Σε τι φταιξαμε εμείς; Τι τους κάναμε και μας συμπεριφέρονται έτσι άσχημα; Αναρωτιέμαι. Σκουπίζω τα δάκρυά μου. Η αδελφή μου προσπαθεί να με παρηγορήσει, λέγοντάς μου ότι υπάρχει ελπίδα κι έτσι λίγο με καθησυχάζει. Μου λέει ότι το πρωί θα αναζητήσουμε έναν τρόπο να φύγουμε απ' τη χώρα μας με προορισμό μια καλύτερη, στην οποία δεν θα γίνονται πόλεμοι και θα επικρατεί ειρήνη. Αλλά πώς αφήνεις έτσι τη χώρα σου; Εδώ μεγαλώσαμε, εδώ ήταν το σπίτι μας κι είναι πολύ δύσκολο ν' αφήσεις έτσι εύκολα το σπίτι σου, όμως πρέπει να το κάνουμε, αν θέλουμε να ζήσουμε.

Καθώς λοιπόν ψάχνουμε καταφύγιο να περάσουμε τη νύχτα, νιώθω κάποιον να με σκουντάει στην πλάτη. Τρομάζω και κάνω νόημα στην αδελφή μου να αρχίσουμε να τρέχουμε. Καθώς τρέχουμε όμως, ακούγεται μια φωνή πίσω μας να μας φωνάζει: «Σταματήστε! Δεν θέλω να σας κάνω κακό! Ήρθα για να σας σώσω!». Εμείς σταματάμε και γυρνάμε σιγά σιγά τις πλάτες μας. Αντικρίζουμε έναν άντρα ψηλό και λεπτό, ο οποίος φοράει μια κόκκινη στολή μ' έναν άσπρο σταυρό. «Διάσωστης είστε;» ρωτά η αδελφή μου κι ο άντρας κουνά καταφατικά το κεφάλι του. Μας λέει: «Ακολουθήστε με γρήγορα, αν θέλετε να σωθείτε.». Περπατάμε επί ώρες εμείς και άλλες δύο οικογένειες. Έχουμε κουραστεί πάρα πολύ. Τα πόδια μας τρέμουν από την κούραση, κρυώνουμε, διψάμε και πεινάμε. «Πού πηγαίνουμε;» ρωτά ένα κορίτσι κι ο άντρας τής απαντά: «Σ' ένα μέρος που θα είστε όλοι ασφαλείς». Παντού επικρατεί ησυχία, ώσπου ο άντρας γυρνά, μας κοιτάζει και μας λέει με ανακούφιση: «Φτάσαμε.». «Πού;» ρωτάω εγώ. «Στην Τουρκία. Από εδώ θα περάσετε το συρματοπλεγμα και θα φτάσετε στα παράλια. Από εκεί θα περάσετε με βάρκα στο Αιγαίο.». Αυτά μας λέει και φεύγει. Μαζί με άλλες οικογένειες ξεκινάμε το ταξίδι μας για ένα καλύτερο αύριο.

Κρυφός Καημός

Ένας άντρας ανακαλύπτει στο σπίτι του ένα παλιό ημερολόγιο και με περιέργεια το ανοίγει. Αυτό που διαβάζει είναι σοκαριστικό.

Είναι 23 Μαρτίου 1944. Είμαι έξω καθισμένος στο πάτωμα. Δεν μπορώ να δω. Όλα είναι θολά. Κρυώνω, θέλω να πάω σπίτι. Πού είναι οι γονείς μου; Πού πήγαν τα αδέρφια μου; Τι μέρα είναι; Θυμάμαι. Όλα ξεκίνησαν όταν παρατηρήσαμε ότι το φαγητό άρχιζε να λιγοστεύει. Φυσικά ανησυχήσαμε, μιας και δεν μας ήταν εύκολο να βρούμε φαγητό.

Όλα φαίνονταν περίεργα, μα εμείς ακόμα να καταλάβουμε. Μέχρι που ένα βράδυ ακούσαμε έναν δυνατό θόρυβο, κατεβήκαμε όλοι κάτω να δούμε τι ήταν. Απροσδόκητα είδαμε την θεία μας να τρώει κρυφά το φαγητό μας με την οικογένειά της. Ο εγωισμός μας έφτασε στα όριά του. Όσπου ξέσπασε ένας μεγάλος τσακωμός ανάμεσά μας.

Τα πράγματα από εκείνη τη στιγμή άλλαξαν εντελώς. Εγώ και ο αδερφός μου τρομοκρατημένοι βγήκαμε έξω από το σπίτι και απομακρυνθήκαμε όσο το δυνατόν πιο πολύ. Πλέον δεν μας ενδιέφερε η οικογένειά μας, αλλά αν το αύριο θα ήταν σίγουρο.

Λίγο αργότερα κάναμε μια στάση με τον αδερφό μου και αντικρίσαμε τρεις άντρες να ξυλοκοπάνε έναν νεαρό Εβραίο σαν να ήταν ζώο. Καθώς παρακολουθούσαμε το συμβάν, ο νεαρός Εβραίος μάς είδε και μάς είπε: «Τρέξτε για την ζωή σας!». Εμείς αναστατωμένοι αρχίσαμε να τρέχουμε προς μια άγνωστη κατεύθυνση προσπαθώντας να σωθούμε. Καθώς έτρεχα, τα μάτια μου άρχισαν να θολώνουν όλο και πιο πολύ, ώσπου μια στιγμή συνειδητοποίησα πως έχασα τον αδερφό μου. Κρύφτηκα σ' ένα στενό και άρχισα να σκέφτομαι τι είχε γίνει. Άκουσα φωνές. Πρέπει να ήταν ο αδερφός μου. Πάει. Τα έχασα όλα... όλους... τα πάντα. Ξαφνικά κάποιος με άρπαξε. Βλέποντας τη στολή και το λογότυπο κατάλαβα ποιος ήταν. Ήταν ένας Ναζί. Με άρπαξε και μου είπε: «Ο αδερφός σου είναι στο στρατόπεδο συγκέντρωσης στο Άουσβιτς κι εκεί θα πας κι εσύ». Ο στρατιώτης μπόρεσε να καταλάβει ότι είμαστε αδέρφια, αφού ήμασταν δίδυμοι και ποτέ κανείς δεν μπόρεσε να μας ξεχωρίσει. Ήξερα τι είχα να περάσω, αλλά το μόνο που με έκανε χαρούμενο ήταν ότι θα ήμουν με τον αδερφό μου.

Μόλις φτάσαμε στο στρατόπεδο του Άουσβιτς νιώσαμε ένα κύμα μελαγχολίας, βλέποντας αδύναμους, όπως και αδύνατους ανθρώπους, οι οποίοι φορούσαν ριγέ «πιτζάμες». Ήταν περίεργο. Όλα ήταν περίεργα, τα κτήρια, ο τρόπος ζωής εκεί, το λιγοστό φαγητό που τρώγανε όλοι και τα κουρέματά τους. Οι άνθρωποι εκεί ήταν απλοί. Δεν μιλούσαν, παρά μόνο έκλαιγαν, διότι ήξεραν ότι το τέλος πλησίαζε. Φυσικά και δεν μου άρεσε το μέρος, αλλά δεν μπορούσα να κάνω απολύτως τίποτα. Ο αδερφός μου ήταν ψυχρός. Δεν ήλπιζε πλέον σε τίποτα.

Ευτυχώς για εμάς μετά από μερικές εβδομάδες ο Χίτλερ αυτοκτόνησε και τα γερμανικά στρατόπεδα κατέρρευσαν, με αποτέλεσμα ν' απελευθερωθούμε. Αποτυπώνω αυτήν την ιστορία για να εξηγήσω ότι πολλές φορές δεν εκτιμάμε ούτε τα απλά μέχρι να τα χάσουμε κι αυτά...

Το δίλημμα του Αχιλλέα, του μαθητή **ΣΟΥΡΡΙ ΑΓΚΑΛΛΙΟΥ**

ΜΟΥΤΣΑ ΜΙΡΓΚΕΝ - ΝΙΚΟΛΑΣ ΝΙΚΟΛΑΣ

Ένας άτυχος στρατιώτης

Σε μια εμπόλεμη ζώνη πολεμούσε ένας στρατιώτης μόνος τους αντιπάλους, αφού οι συμπολεμιστές του είχαν πεθάνει. Μετά από μία μέρα, ο στρατιώτης κουρασμένος και πληγωμένος στα πλευρά, έστειλε μήνυμα βοήθειας στους συμπατριώτες του.

Μετά από μία εβδομάδα αναμονής, έφτασε για βοήθεια ένας συστρατιώτης του κουρασμένου αγωνιστή. Όταν ο απεσταλμένος στρατιώτης βρήκε τον άλλον, τον είδε ακίνητο σε μια ερημωμένη περιοχή όπου είχαν ρίξει βόμβες που στήνονται κάτω απ' το έδαφος. Εκείνη τη στιγμή, ο πολεμιστής που είχε πάει να βοηθήσει, προσπάθησε να πλησιάσει, αλλά στο πρώτο πάτημα μία βόμβα εξερράγη και του κατέστρεψε και τα δύο του πόδια. Έπειτα από λίγες ώρες ο στρατιώτης, καθώς δεν άντεχε τον πόνο, ξεψύχησε. Έτσι έμεινε πάλι μόνος του, ο άλλος πολεμιστής.

Ο στρατιώτης που έμεινε, είχε ένα ραδιοτηλέφωνο. Μέσω αυτού επικοινωνήσε με τον στρατό και του ζήτησε να έρθει να τον πάρει. Ο στρατός τού απάντησε ότι θα τον πάρει σε πενήντα τρεις ώρες. Όσο περίμενε ο στρατιώτης, καθάριζε και γέμιζε τα όπλα του. Μετά από ώρες πήρε κάποιος και του είπε ότι πρέπει να περιμένει άλλες δεκαοκτώ ώρες. Τότε ο στρατιώτης απογοητευμένος αποφάσισε ν' αυτοκτονήσει.

Όταν πέρασαν οι συμπατριώτες να τον πάρουν, βρήκαν το πτώμα του καμένο από τις βόμβες. Το μόνο που κατάφεραν ήταν να θρηνήσουν τον άτυχο στρατιώτη μαζί μ' εκατομμύρια νεκρούς.

ΜΠΑΛΩΜΕΝΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ - ΜΠΑΡΚΑΣ ΓΙΑΝΝΗΣ

Τον είχα περάσει για εχθρό

Κατασκηνώσαμε στο βουνό κρυμμένοι πίσω από αναχώματα. Νέοι όλοι. Παλληκάρια περίπου στα είκοσι. Κουρασμένοι, λερωμένοι, ταλαιπωρημένοι και γεμάτοι χώματα. Μοιραστήκαμε τα λιγοστά τρόφιμα. Η επόμενη θα ήταν δύσκολη μέρα. Έπρεπε να κατηφορίσουμε το βουνό, να περάσουμε απέναντι, να ελευθερώσουμε το χωριό - αυτή ήταν η εντολή - άλλος δρόμος δεν υπήρχε. Έπρεπε να περάσουμε απ' την πεδιάδα. Ήμασταν ακάλυπτοι, ακάλυπτοι στα μάτια του εχθρού, ξέραμε ότι κάποιος από εμάς δεν θα ζούσαμε. Για κάποιους ήταν το τελευταίο βράδυ. Κάτσαμε ο ένας κοντά στον άλλον, είχαμε ανάγκη από συντροφιά. Μοιραστήκαμε το λιγοστό φαΐ κι αρχίσαμε να λέμε ο καθένας τη δική του ιστορία, για τα νιάτα και την ανεμελιά που δεν χαρήκαμε, για τους γονείς, τ' αδέρφια που χάσαμε στον πόλεμο και για την αγάπη που ο καθένας από εμάς είχε στην καρδιά του.

Μα δεν είχαμε άλλη επιλογή, έπρεπε να περάσουμε την πεδιάδα. Κάτσαμε ο ένας κοντά στον άλλον, είχαμε ανάγκη από συντροφιά. Έπρεπε να κοιμηθούμε για να ξεκουραστούμε. Άρχισε να ξημερώνει κι αρχίσαμε να κατεβαίνουμε την πλαγιά. Σύντομα ακούστηκε στην πεδιάδα ένας θόρυβος που έσκισε τον αέρα, χτύπησε τη γη και τα τοιχώματά της πετάχτηκαν ψηλά. Οι σφαίρες έδιναν κι έπαιρναν κι απ' τις δυο πλευρές. Σε λίγο το μόνο που έβλεπες ήταν ένα κουβάρι από ανθρώπους, χωρίς να ξεχωρίζεις ποιος είναι ο φίλος και ποιος ο εχθρός. Το χώμα απ' τα πυρά και τα πατήματα σηκωνόταν στον αέρα, τα μάτια δεν μπορούσαν να δουν σχεδόν τίποτα. «ΠΥΡ ΚΑΤΑ ΒΟΥΛΗΣΗ» ακούστηκε, που σημαίνει ο σώζων εαυτόν σωθήτω.

Κορμιά έπεφταν άψυχα στη γη και ποδοπατούνταν ανάμεσα στον χαμό. «ΠΥΡ ΚΑΤΑ ΒΟΥΛΗΣΗ» και τότε, σαν ο χρόνος να πάγωσε, κοίταξα δίπλα μου, έπεσα στο χώμα για να καλυφθώ λίγο και να μπορέσω να δω αυτήν τη στολή. Θεέ μου, ήταν δικός μας!

Ανάμεσα στο κουβάρι ανθρώπων δεν τον είχα δει. Τον είχα περάσει για εχθρό και όμως ήταν δικός μας. Ήταν ένας από εκείνους που χθες το βράδυ μοιραστήκαμε το ψωμί και τη ζωή μας. Άπλωσα το χέρι μου και του έκλεισα τα μάτια, έβγαλα το πανωφόρι μου, τον σκέπασα, ήταν ό,τι μπορούσα να κάνω πια και ουρλιάζοντας διέσχισα το λίγο που είχε μείνει απ' την πεδιάδα, το τόσο λίγο, μα τόσο πολύ, ώστε να χαθεί η ζωή του δικού μου συντρόφου απ' το ίδιο μου το χέρι. Πίσω μου έτρεχε κι η υπόλοιπη ομάδα. Φτάσαμε στο χωριό. Λίγοι πια, ψυχές γεμάτες πόνο και φρίκη, ψυχές που γνώριζαν τη φρίκη του πολέμου.

ΜΠΕΧΑΡΙ ΙΩΑΝΝΑ

Μόνοι

4/5/1943

Σήμερα ξύπνησα με τον θόρυβο των πυροβολισμών. Αν και τον ακούω κάθε μέρα, σήμερα τρόμαξα πολύ. Έπρεπε να πάω να φέρω φαγητό, φοβόμουν πολύ, κι όμως πήγα. Το χωριό ήταν άδειο. Δεν υπήρχε κανείς, μόνο μερικοί άνθρωποι. Είτε το σπίτι τους είχε καεί είτε ήταν χτυπημένοι και ζητούσαν βοήθεια, και το χειρότερο, πεθαμένοι σ' έναν δρόμο γεμάτο αίματα. Συνέχισα τη διαδρομή μου αγνοώντας τους ανθρώπους και περπατώντας γρήγορα για να φτάσω στο μικρό μαγαζί. Το μόνο που βρήκα ήταν μισό καρβέλι ψωμί μουχλιασμένο και τρεις πατάτες κι όλα αυτά πανάκριβα. Έφυγα από το μαγαζί και είδα έναν στρατιώτη να περπατά προς το μέρος μου. Κρύφτηκα πίσω από ένα πεσμένο δέντρο, μέχρι να φύγει. Γύρισα σπίτι, αλλά δεν βρήκα κανέναν. Αμέσως άρχισα να πανικοβάλλομαι. Ο μόνος που βρήκα ήταν ο μπαμπάς μου, πεσμένος στο πάτωμα. Ευτυχώς δεν είχε χτυπηθεί άσχημα, απλώς είχε σπάσει το πόδι του. Αργότερα μου εξήγησε ότι τη μαμά και την αδελφή μου, τις είχαν πάρει και ότι δεν θα τις ξαναγυρνούσαν. Οι μόντοι που είχαν μείνει ήμασταν εγώ και ο μπαμπάς μου σ' ένα σπίτι έτοιμο να καταρρεύσει!

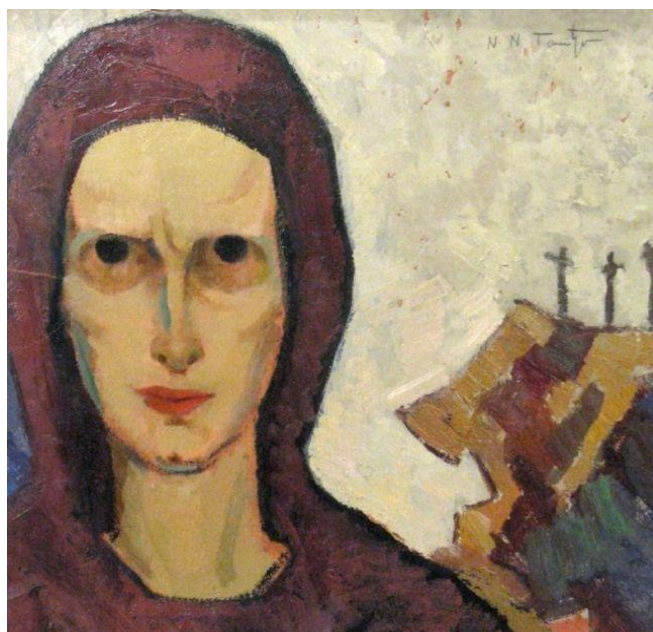

ΜΠΟΥΣΑΙ ΑΟΥΡΟΡΑ

Μετά από δυο στενά

19/1/1941

Το πρωί ο πατέρας μάς είπε να μαζέψουμε τα ελάχιστα πράγματα που είχαμε στην σοφίτα, διότι θα φεύγαμε το βράδυ για την αποθήκη, όπου βρίσκονταν ο θείος Τσάρλι και η θεία Μάρα με τα δυο παιδιά τους, τον Μάρκο και την Εύα και μας φώναξε να είμαστε έτοιμοι μέχρι το απόγευμα, γιατί αυτός θα έψαχνε τη μητέρα. Ακόμα να βρεθεί η μαμά από εκείνο το βράδυ, εδώ και δύο εβδομάδες την ψάχνουμε. Ο Γιάννης λέει πως την έχουν πάρει οι Γερμανοί μα εγώ και ο μπαμπάς ελπίζουμε να τη βρούμε. Άρχισε να βραδιάζει και ο πατέρας ακόμα να εμφανιστεί. Ακούμε κάποιον να σφυρίζει. Ο Γιάννης τρέχει να δει ποιος είναι και μου κάνει νόημα με το κεφάλι να κατέβω κάτω με τα πράγματα, όπως τα είχαμε κανονίσει. Τα βάζουμε γρήγορα στην καρότσα που είχε φέρει ο μπαμπάς κι αρχίζουμε να πηγαίνουμε με γρήγορα αλλά αθόρυβα βήματα μέσα σε κάτι στενά. Ξαφνικά ακούμε πυροβολισμούς και φωνές από το κάτω στενό. Ο πατέρας αρχίζει και τρέχει και αφήνει την καρότσα πίσω του τραβώντας μας από το χέρι. Μετά από δύο στενά μάς δείχνει με το χέρι του μια φάρμα και μας λέει να τρέξουμε και να χτυπήσουμε με το συνθηματικό που μας είχε μάθει στον δρόμο, καθώς ερχόμασταν. Ο Γιάννης άρχισε να τρέμει, ενώ τρέχαμε. Οι φωνές ακούγονταν όλο και πιο κοντά μας. Φτάνουμε, χτυπάμε και βλέπω τη θεία Μάρα, μας παίρνει αγκαλιά και μας βάζει γρήγορα μέσα. Η ώρα ήταν δώδεκα και μισή τα μεσάνυχτα και ο πατέρας ακόμα να γυρίσει. Ο Γιάννης έκλαιγε και έλεγε πως εάν δεν γυρίσει, θα είμαστε μόνοι σε αυτόν τον κόσμο. Ο θείος έλεγε να πάμε αύριο το πρωί να πάρουμε, εάν δεν μας τα έχουν πάρει, τα πράγματα μας, γιατί το μόνο που πρόλαβα να πάρω ήταν το ημερολόγιο της μαμάς, που τώρα πια γραφώ μόνο εγώ. Εύχομαι ο μπαμπάς να έχει γυρίσει μέχρι το πρωί.

ΝΙΚΟΛΑΡΑ ΆΝΝΑ

Προσφυγιά

19 Μαρτίου 2011

Έξω βρέχει. Δεν μπορώ να κοιμηθώ εδώ και μέρες. Το μόνο που ακούω είναι οι πυροβολισμοί. Ζω μες στον φόβο. Ξημερώνει. Τα πράγματα χειροτερεύουν. Ο μικρός μου αδελφός φοβάται, όπως κι εγώ. Οι γονείς μου προσπαθούν να παραμείνουν ήρεμοι για να μας καθησυχάσουν. Μετά από πολλές ώρες αποφασίζουμε με τη μαμά μου να πάμε να αγοράσουμε κάποια τρόφιμα. Είμαι πραγματικά φοβισμένη, διότι δεν ξέρω τι θα αντικρίσω στον δρόμο. Το μαγαζί δεν έχει τίποτα. Έχουμε ξεμείνει από τρόφιμα και ο καιρός χειροτερεύει.

21 Μαρτίου 2011

Οι γονείς μου μού λένε να μαζέψω τα πράγματα μου γιατί θ' αλλάξουμε χώρα. Φοβάμαι και δεν μπορώ να συγκρατήσω τα δάκρυα μου. Είναι βράδυ. Φεύγουμε από το σπίτι μας και κατευθυνόμαστε προς το λιμάνι. Βρέχει αρκετά.

29 Μαρτίου 2011

Φτάνουμε στο λιμάνι. Εκεί βρίσκουμε μια βάρκα και μπαίνουμε μέσα. Είναι κι άλλοι μαζί μας. Ο αέρας και η βροχή δυναμώνουν. Φτάνουμε στην Τουρκία μετά από πολλές ώρες ταξίδι. Επιτέλους φεύγει ένα βάρος από πάνω μου, όμως είμαι ακόμα φοβισμένη. Πραγματικά ελπίζω να μπορέσουμε να τα βγάλουμε πέρα... Βρίσκουμε μια οικογένεια που μπορεί να μας φιλοξενήσει. Νιώθω πολύ χαρούμενη.

11 Απριλίου 2011

Έντεκα μέρες στην Τουρκία. Έμαθα κάτι πολύ δυσάρεστο. Η καλύτερή μου φίλη σκοτώθηκε στον πόλεμο. Η καρδιά μου δεν μπορεί να το αντέξει.

Β' Μέρος

4. Αφού ακούσετε το **τραγούδι Τι να θυμηθώ τι να ξεχάσω** από το Άλμπουμ Μικρά Ασία στο κανάλι [video sch.gr](https://www.youtube.com/watch?v=video_sch.gr) του ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΔΡΟΣΙΑΣ

α) να γράψετε ένα **κείμενο ιστορικής αφήγησης** 200 λέξεων σε γ' πρόσωπο, που θα εξιστορεί όσα πέρασε ο αφηγητής του τραγουδιού. Το κείμενό σας θα περιλαμβάνει πραγματικά ιστορικά γεγονότα που αναφέρονται στις ΕΝΟΤΗΤΕΣ 35, 38, 39 του σχολικού εγχειριδίου **Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία** Γ' Γυμνασίου.

β) Στο πλαίσιο της **δημιουργικής γραφής** να γράψετε ένα κείμενο **αφήγησης** που θα αποτελέσει προφορική μαρτυρία για όσα πέρασε ο αφηγητής του τραγουδιού.

[Χρήσεις της Λογοτεχνίας στην Ιστορία, σ. 23](#)

ΣΠΥΡΟΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

Συγκλονιστική μαρτυρία του Ιάκωβου Μιλανάκη

Με λένε Ιάκωβο Μιλανάκη και τότε ήμουν 10 χρονών. Θυμάμαι τον πατέρα μου να διαβάζει στην εφημερίδα ότι οι Έλληνες στρατιώτες έφθασαν στην Πόλη το φθινόπωρο του 1918 και την ελπίδα ότι θα δούμε τους εύζωνες και στη Σμύρνη. Στις 2 Μαΐου του 1919 ο στρατός μας κατέλαβε την Σμύρνη. Οι Έλληνες ήμασταν ενθουσιασμένοι.

Οι μήνες περνούσαν και ο στρατός μας έμπαινε όλο και πιο βαθιά στα τουρκικά εδάφη. Ο Κεμάλ κατάφερε να οργανώσει τον άτακτο Τουρκικό στρατό με τη βοήθεια των Ρώσων, των Γάλλων και των Ιταλών. Μετά από την μεγάλη επίθεση έξω από την Άγκυρα, που κόστισε χιλιάδες ζωές και τραυματίες, ο Ελληνικός στρατός υποχώρησε στη γραμμή των πόλεων Εσκί Σεχίρ - Κιουτάχεια - Αφιόν Καραχισάρ. Ήταν η αρχή του τέλους. Στις 13 Αυγούστου έγινε η τελική τουρκική επίθεση. Λίγο μετά η ελληνική άμυνα κατέρρευσε και άρχισε η υποχώρηση των ελληνικών στρατευμάτων.

Στη Σμύρνη δεν είχαμε καταλάβει τίποτα. Βλέπαμε τα δεκάδες συμμαχικά πλοία στο λιμάνι και αισθανόμασταν σιγουριά. Μετά καταλάβαμε ότι οι Σύμμαχοι τα είχαν βρει με τον Κεμάλ, εξόπλισαν τον στρατό του και άφησαν το κακό να γίνει.

Στις 27 Αυγούστου οι κεμαλικοί μπήκαν στη Σμύρνη. Αρχίσαμε να ακούμε κραυγές και κλάματα. Μετά είδαμε και τις πρώτες φωτιές. Οι τούρκοι γείτονές μας, μας φώναζαν να πάμε στο σπίτι τους για να κρυφτούμε. Όλο το βράδυ ακούγαμε πυροβολισμούς και φωνές. Την επόμενη μέρα μάθαμε για τη βάνουση εκτέλεση του Μητροπολίτη Χρυσόστομου, αλλά και για τη σφαγή εκατοντάδων γυναικόπαιδων. Ο πατέρας μου βγήκε να ψάξει τον αδελφό του και όταν γύρισε το βράδυ σπίτι δεν ήταν πια ο ίδιος. Είχαν σφάξει όλη μας την οικογένεια. Όλοι κλαίγαμε και περιμέναμε πότε θα έρθει η σειρά μας. Την επόμενη μέρα φύγαμε από τους φίλους μας και

κρυβόμασταν σε καμένα άδεια σπίτια. Δεν μπορούσαμε να αναπνεύσουμε από τη μυρωδιά των νεκρών και της φωτιάς. Όμως καταφέραμε να αντέξουμε και να φτάσουμε στο λιμάνι. Για μέρες κοιμόμασταν στο μουράγιο. Οι Τούρκοι μάς έψαχναν συνέχεια, για να βρουν χρήματα και δε μας άφησαν τίποτα. Ευτυχώς ήμουνα κάτω από δεκαπέντε χρονών και δε με πήραν στα τάγματα εργασίας. Ο πατέρας μου όλη μέρα έψαχνε τρόπο να μπαρκάρουμε για κάποιο ελληνικό νησί αλλά μάταια. Ο κόσμος έπεφτε στη θάλασσα για να κολυπήσει μέχρι τα καράβια των ξένων και τους πυροβολούσαν. Τα πλοίαρια βούλιαζαν από το βάρος, ενώ η φωτιά έφτανε μέχρι τα παραλιακά σπίτια. Την Κυριακή 24 Σεπτεμβρίου ο θεός μάς βοήθησε να μπούμε σε ένα ελληνικό καράβι και να σωθούμε και οι τρεις. Κοιτούσαμε από το καράβι τη Σμύρνη και αποχαιρετούσαμε την παλιά μας ζωή. Νομίζαμε ότι στην Ελλάδα μας περιμέναν οι Έλληνες, για να μας βοηθήσουν. Πόσο λάθος κάναμε.

Όταν φθάσαμε στον Πειραιά άρχισε μεγαλύτερη περιπέτεια. Δε φθάνει που είχαμε χάσει τα πάντα, συγγενείς, φίλους, περιουσίες, οι ντόπιοι μας κορόιδευαν και μας θεωρούσαν εχθρούς τους. Ο πατέρας μου, που ήταν μεγάλος έμπορος στη Σμύρνη, πέθανε από τις κακουχίες και τη στεναχώρια και η μάνα μου καθάριζε σπίτια, για να τελειώσω το σχολείο. Αλλά τα καταφέραμε, παρά τις αντιξοότητες, τους εξευτελισμούς, τη φτώχεια, την πείνα, τους εφιάλτες. Στα παιδιά μου και τα εγγόνια μου μιλάω για αυτά που έζησα, για να ξέρουν την ιστορία των προγόνων τους και τον ρόλο των Μεγάλων Δυνάμεων στην καταστροφή της Σμύρνης και ολόκληρου του Ελληνισμού της Μικράς Ασίας.

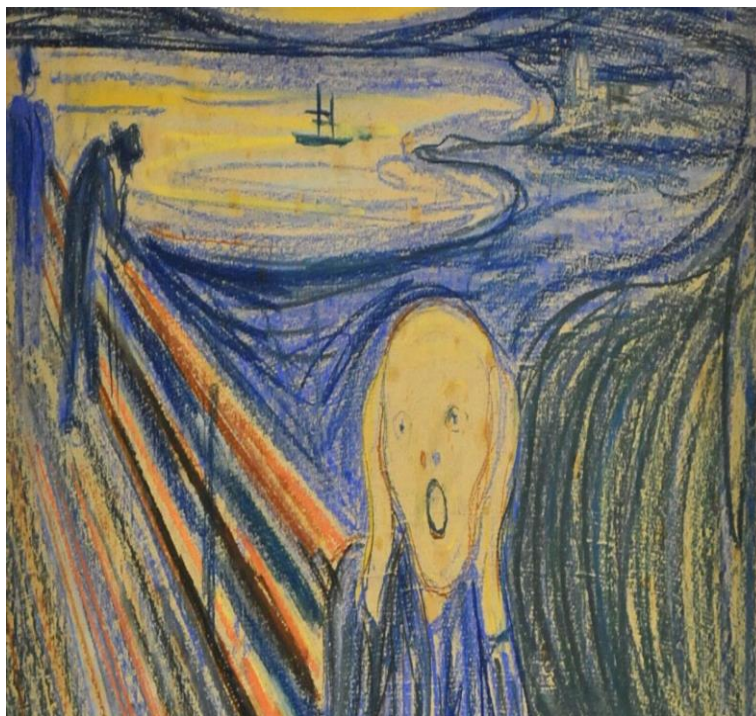

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

Τι να θυμηθώ τι να ξεχάσω

Από μικρό παιδί έχει να θυμάται τις πρώτες στιγμές της ζωής του. Οι μνήμες του ζωντανεύουν και του ξεδιπλώνουν τις δυσκολίες, τον φόβο, τη μοναξιά και τις εχθρικές επιθέσεις. Μόλις φτερούγισε, από την κούνια μικρό παιδάκι ακόμα, λαχταρώντας να ανοίξει τα φτερά του και να χαρεί τη ζωή του, άκουγε γύρω του τους ήχους του πολέμου. Ο φόβος κούρνιασε στην ψυχή του και τον ανάγκασε να ζει κυνηγημένος και μοναχός. Και πώς θα μπορούσε να γίνει διαφορετικά αφού οι εχθροί τούς είχαν περικυκλώσει και τους σκότωναν; Παντού γύρω του φωτιές και όπλα. Ολόκληρες οικογένειες να θανατώνονται από τα τούρκικα μαχαίρια και να ξεκληρίζονται.

Τι μπορούσε να πρωθυμηθεί και τι να βάλει στην άκρη; Η γη στα πόδια είχε πλημμυρίσει από τη φωτιά των όπλων του εχθρού. Αρμένιοι είχαν πεθάνει από τις φλόγες χωρίς καμία αντίσταση. Οι Έλληνες είχαν την ίδια τύχη, γιατί ο ελληνικός στρατός ηττημένος από τον πόλεμο στα βάθη της Μικράς Ασίας, είχε φύγει. Οι Τούρκοι είχαν κατακτήσει τη Σμύρνη σε λίγες μέρες, ενώ σε λίγες ώρες είχαν καεί τόσοι άνθρωποι. Όσοι επέζησαν γύρισαν στην Ελλάδα και ζούσαν σαν ξένοι. Ήταν πρόσφυγες. Ήθελε νερό για να ξεδιψάσει... μάλλον με το νερό ήθελε να ξεχάσει τα φρικτά γεγονότα που του στοιχειώνουν τα όνειρα που δεν τελειώνουν.

ΓΕΩΡΓΙΑ ΠΑΠΠΑ

Τι να θυμηθώ τι να ξεχάσω

Ο αφηγητής του τραγουδιού «Τι να θυμηθώ,τι να ξεχάσω» ήταν δυστυχώς ένας από τους πολλούς ανθρώπους που βίωσαν τα τραγικά γεγονότα μεταξύ Τούρκων - Ελλήνων, αλλά και Αρμενίων στις 27 Αυγούστου του 1922. Βέβαια όλα αυτά δεν τα περίμενε κανείς τους να συμβούν, όταν τον Απρίλιο του 1919 ο ελληνικός στρατός αποβιβάστηκε στην Σμύρνη, κάτι που χαροποίησε ιδιαίτερα τους Έλληνες της Μικράς Ασίας. Συνέχισαν την πορεία τους περνώντας και κατακτώντας Μικρά Ασία και Ανατολική Θράκη μέχρι που συνάντησαν αντίσταση στον ποταμό Σαγγάριο, όπου έφτασαν μετά από την αθέτηση της υπόσχεσης της νέας φιλοβασιλικής κυβέρνησης για τερματισμό του πολέμου. Τότε λοιπόν υποχώρησαν και εγκαταστάθηκαν για έναν χρόνο στη «γραμμή» που οριζόταν από τις πόλεις Εσκή Σεχίρ – Κιουταχεία - Αφιόν Καραχισάρ. Τότε ήταν ωστόσο η στιγμή που οι ρόλοι άρχισαν να αντιστρέφονται. Ο τουρκικός στρατός με επικεφαλής τον Κεμάλ ενισχυμένος οικονομικά και στρατιωτικά, επιτίθεται στις 13 Αυγούστου προκαλώντας την κατάρρευση της ελληνικής άμυνας, αλλά και την έναρξη της υποχώρησης των Ελλήνων. Ένα πρωί λοιπόν, όπως περιγράφεται και στο τραγούδι, ο αφηγητής χρειάζεται να ζησει κάτι αδιανόητα αισχρό. **27 Αυγούστου του 1922**, οι Τούρκοι μπαίνουν στη Σμύρνη και την καίνε ολοσχερώς. Έλληνες και Αρμένιοι, άντρες, γυναικόπαιδα, μαζί και ο αφηγητής μας σε απόλυτο πανικό, οδηγούνται στη σφαγή. Εγκαταλείπουν τα πάντα, τρέχοντας προς τη μόνη τους διέξοδο, τον δρόμο της προσφυγιάς, με τη φωτιά στα πόδια τους. Διψασμένοι και κουρασμένοι, έχοντας στο μυαλό τους μόνο την σωτηρία τους, βρίσκονται σε ένα τοπίο βγαλμένο από ταινίες τρόμου. Ήταν και αυτός ένα ακόμα παιδί που δεν έζησε παιδική ηλικία, που όπως ακούμε στο τραγούδι του, οδηγήθηκε στην προσφυγιά και οι εικόνες που αντίκρισε είναι ακόμα χαραγμένες στο μυαλό του και τον στοιχειώνουν αλλά είναι ανίκανος να τις ξεχάσει. Η συνθήκη της Λοζάνης που ακολούθησε το 1923 υποτίθεται πως ηρέμησε την κατάσταση και διέκοψε ολοκληρωτικά τις συγκρούσεις. Όπως καταλαβαίνουμε όμως, όταν κάποιος έχει ζησει όλα αυτά, τίποτα και κανένας δεν είναι ικανός να τα διαγράψει από μέσα του και αυτό αποδεικνύεται περίτρανα από το τραγούδι «**Τι να θυμηθώ, τι να ξεχάσω**» και τους αποκαρδιωτικούς του στίχους.

ARTEMIS ΡΟΥΤΣΑΙ

Ήταν χριστιανός ορθόδοξος, γεννημένος στη Σμύρνη. Είδε τα αδέρφια του να πηγαίνουν στον πόλεμο και να γυρνούν πίσω τραυματισμένοι και με την ψυχή στο στόμα. Γι' αυτό **δεν του άρεσε ο πόλεμος**. Πίστευε πως κατέστρεφε τα πάντα. Τη γη, τους ανθρώπους, ακόμη και τον πολιτισμό και την ιστορία, που τόσο πολύ λάτρευε. Ήταν μόλις εννέα χρονών, όταν είδε τον ελληνικό στρατό, που είχε στείλει η πατρίδα, να αποβιβάζεται στο λιμάνι, όπου όλα τα παιδιά έπαιζαν. Σαστισμένος κοιτούσε τον κόσμο που μαζεύτηκε στο λιμάνι. Οι μισοί ήταν Έλληνες, που χαιρόνταν και υποδέχονταν το στρατό, ενώ οι άλλοι μισοί Τούρκοι, που έβριζαν και φώναζαν θυμωμένοι να γυρίσουν πίσω. Ο μικρός Γιάννης είδε τους ανθρώπους να αρχίζουν να μαχαιρώνονται μεταξύ τους στους δρόμους της πόλης και τα πτώματα να μένουν βουτηγμένα στο σκούρο κόκκινο χρώμα του αίματος που τόσο μισούσε, καθώς έτρεχε πίσω στο σπίτι να ειδοποιήσει τους δικούς του.

Οι μήνες πέρασαν και άρχιζε να καταλαβαίνει τι συνέβαινε. Οι Έλληνες είχαν το πάνω χέρι. Ο στρατός κυκλοφορούσε στον δρόμο και ο φίλος του ο Αχμέτ δεν του μιλούσε πια. Ο πατέρας ,του έλεγε πως ήταν καλύτερα έτσι, γιατί δε θα έπρεπε να εμπιστεύονται κανέναν Τούρκο, τώρα που η πατρίδα βοηθούσε. Ο Γιάννης δεν απαντούσε. Δεν του άρεσε αυτό, αλλά σκέφτηκε πως ίσως θα ήταν καλύτερα έτσι. Όταν ο πατέρας έλειπε για δουλειές, έβρισκε ευκαιρία και διάβαζε τις εφημερίδες. Μάθαινε για τα νέα στην Αθήνα, όπως για το ότι ο Πρωθυπουργός παραλίγο να πεθάνει στο Παρίσι αφού του επιτέθηκαν Έλληνες. Ή για τις καινούριες εκλογές που έγιναν άτυπο δημοψήφισμα και για τις εκλογές του Νοεμβρίου που ο Βενιζέλος έχασε και αναγκάστηκε να φύγει. Τα πράγματα δεν ήταν καλά, ο καιρός περνούσε και όλοι ανησυχούσαν. Οι Μεγάλες Δυνάμεις υπέγραφαν συμφωνίες με τους εχθρούς.

Και άλλος καιρός πέρασε και ήρθε το καλοκαίρι. Στις 13 Αυγούστου έγιναν όλα πολύ ξαφνικά. Οι Τούρκοι μπήκαν στη Σμύρνη και ο ελληνικός στρατός δεν ήταν πουθενά. Οι φλόγες τύλιξαν το σπίτι του. Οι πίνακες στο σαλόνι, που η μητέρα του τόσο λάτρευε, όλα τους τα ρούχα και έπιπλα έγιναν στάχτη. Τα αδέρφια του, ο πατέρας και ο ίδιος έψαχναν παντού τη μητέρα του, αλλά δεν την έβρισκαν. Αναγκάστηκαν να φύγουν βιαστικά. Ο πατέρας του, του είπε πως θα έπρεπε να φύγει μόνος του στην πρωτεύουσα, γιατί αυτός και τα αδέρφια του θα πήγαιναν με τους Τούρκους, πράγμα που ο Γιάννης δεν καταλάβαινε αλλά με δάκρυα στα μάτια είπε «εντάξει». Τα δύο μεγαλύτερα αδέρφια του τον αγκάλιασαν, τον φίλησαν στο κεφάλι και έφυγαν. Το ίδιο έκανε και ο πατέρας του και αναγκάστηκαν να χωρίσουν οι δρόμοι τους. Ο Γιάννης αναρωτιόταν καθώς έτρεχε πού ήταν η μαμά του, αν θα έβλεπε την οικογένεια του πια και τι θα συνέβαινε από εδώ και πέρα.

Είχε ένα προαίσθημα ότι η καινούρια του ζωή ξεκινούσε και δεν ήξερε τι να θυμηθεί και τι να ξεχάσει.

ΝΑΤΑΛΙΑ ΜΟΥΧΑΡΕΜΙ

Θάνατος! Απελπισία! Αίμα! Αντίδραση! Οργή! Εθνικισμός! ΠΟΛΕΜΟΣ!

Έρχεται λοιπόν που λέτε μια στιγμή στη ζωή του ανθρώπου που τον βρίσκει σκυφτό, πάνω από ένα τραπέζι να προσπαθεί μοναχός του να βρει το χαρτί της ζωής, τα λάθη της ιστορίας που τον βαραίνουν να προσπαθεί να σβήσει, όσα του προκαλούν πόνο **να προσπαθεί να θυμηθεί και να ξεχάσει.**

Κάπως έτσι θα αρχίσω την ιστορία μου. Πάλευα μια ζωή για την ελευθερία. Για κάτι γεμάτο ουσία. Ήταν δύσκολο πολύ, να πάρω αυτήν την απόφαση και να σας διηγηθώ όλα όσα πέρασα. Όπως σας είπα λίγο πιο πάνω προσπαθώ στιγμιαία να τα θυμηθώ και αμέσως να τα ξεχάσω όλα όσα με βαραίνουν. Ήταν Μάιος του 1919 όταν όλα άρχισαν. Παρά το νεαρό της ηλικίας μου, ήξερα. Ήξερα πολύ καλά τι γινόταν. Ήξερα πως ένας πόλεμος είναι έτοιμος να χτυπήσει τις πόρτες των κατοίκων της Σμύρνης. Σίγουρα μπορώ να πω πως ήμουν πολύ χαρούμενη που ο στρατός μας εισέβαλε στην πόλη και επιτέλους είχαμε κάποιο στήριγμα. Περίμενα τα πράγματα να αλλάξουν, προς το καλύτερο. Βλέπετε, όταν ζεις σε μια εμπόλεμη κατάσταση το μόνο που μπορείς να σκεφτείς, όσο εγωιστικό κι αν ακούγεται, είναι το πώς θα επιβιώσεις. Αυτό που δεν μπορούσε το παιδικό μου μυαλό να καταλάβει ήταν γιατί να ζούμε έτσι, ενώ μπορούμε να είμαστε όλοι καλά με όλους;

Με τα χρόνια κατάλαβα πως πρέπει να διαλέξεις στρατόπεδο. Κλίκες, ίντριγκες, δολοφονίες. Αποτυχημένες προσπάθειες διαφυγής. Μαχαίρια να βλέπεις να αιωρούνται πάνω από το κεφάλι σου, χωρίς να είσαι σίγουρος για το αν θα ζήσεις.

Να είσαι κυνηγημένος και να πρέπει να φύγεις για να σώσεις ένα σώμα άδαιο και μια ψυχή που τρέμει από φόβο. Της πόλης τα καντούνια σκοτάδι και τρόμο γεμάτα. Να περπατάς, να προσπαθείς να φύγεις και όλο να βρίσκεσαι στο ίδιο μέρος.

Μαζί με την καρδιά σου να τρέμει και η γη.

Φωτιά να παίρνουν οι ουρανοί και εσύ μοναχός να παλεύεις την μοναξιά από τους ώμους σου να κατεβάσεις.

Μια κραυγή να ακούς από μακριά να σου φωνάζει για βοήθεια και εσύ να λες συγγνώμη μα πρέπει να σε αφήσω μόνη στους δρόμους να γυρεύεις, με τους δαίμονες σου να παλεύεις.

Και μετά... Μετά τις 27 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ όλα να έχουν τελειώσει.

ΕΣΥ να μην έχεις επιβιώσει, τα μάτια σου να βλέπουν σπίθες, σαν ήσουν παιδάκι μες της μάνας σου την αγκαλιά να πίνεις πικρό νεράκι.

Και να έχεις φτάσει μέχρι εδώ. Να έχεις φτάσει μέχρι εδώ, όπως εγώ. Και να γράφεις-χωρίς να μετανιώνεις-σε μια ακόμα λευκή σελίδα της ζωής: **ΑΠ' ΟΣΑ ΠΕΡΑΣΑ, ΤΙ ΝΑ ΘΥΜΗΘΩ ΤΙ ΝΑ ΞΕΧΑΣΩ;**

Θάνατος! Απελπισία! Αίμα! Αντίδραση! Οργή! Εθνικισμός! ΠΟΛΕΜΟΣ!

ΑΝΤΩΝΗΣ ΜΠΕΣΗΣ

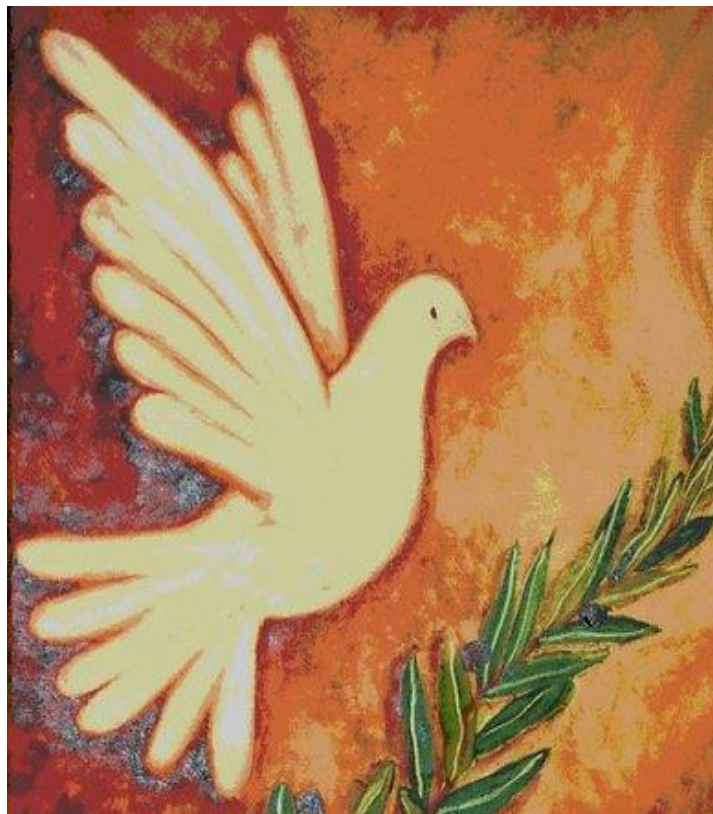
Καλημέρα

«Ξύπνα» ακούω από τη μητέρα μου που έγγραφε ένα μήνυμα στο σαλόνι. Πηγαίνω από το δωμάτιό μου προς το σαλόνι και, όταν βρήκα την ευκαιρία, διάβασα το μήνυμα. Έγραφε το μήνυμα σε έναν άντρα με λέξεις που δηλώνουν θυμό. Ένα κανονικό αγόρι στη θέση μου θα ανησυχούσε, αλλά λαμβάνοντας υπόψη την απουσία του πατέρα μου, νόμιζα πως η μητέρα μου προσπαθούσε να ξεκινήσει μια νέα αρχή. Εγώ πίνω το γάλα μου, τρώω το πρωινό μου και προσπαθώ να βρω μια στιγμή να μιλήσω στη μητέρα μου, διότι δε μου φέρεται αρκετά στοργικά, για να με αποκαλεί παιδί της. Μετά από δύο λεπτά γεμάτα υπομονή η μητέρα μου γύρισε και ήταν έτοιμη να ξαναρχίσει να γράφει. Τη ρώτησα πριν προλάβει «Μητέρα, γιατί ακούγονται τόσες σειρήνες;» «Γίνεται γιορτή» μου απάντησε βιαστικά και θυμωμένα. «Γιατί δεν πας να ασχοληθείς με κάτι, όπως για παράδειγμα την κούνια που έχουμε στολίσει στον κήπο;» Κατεβάζω το κεφάλι μου και κατευθύνομαι προς τον κήπο. Το σπίτι είχε περιφραχτεί από ψηλούς θάμνους κάνοντας το, κατά την γνώμη μου, απίστευτα ωραίο.

Ανεβαίνω στην κούνια και αρχίζω να κουιέμαι. Ήθελα να σκεφτώ για τη μελλοντική μου δουλειά, αλλά ήταν δύσκολο να συλλογιστώ με τους ήχους της «γιορτής». Σκέφτηκα όμως, αν η γιορτή είναι τόσο καλή που οι άνθρωποι φωνάζουν και περιτριγυρίζονται από φορτηγά και σειρήνες, πρέπει να πάω και εγώ!. Αλλά όχι χωρίς την άδεια της μητέρας μου! Μπαίνω μέσα στο σπίτι ψάχνοντας τη μητέρα μου, η οποία περίμενα να βρίσκεται στο σαλόνι, αλλά δεν την βρήκα εκεί. Αποφάσισα λοιπόν να ψάξω για τη μητέρα μου στο μπαλκόνι του σπιτιού. Ανοίγω το τζάμι και μυρίζω μια απαίσια μυρωδιά, που καθώς άνοιξα τα μάτια μου, βρήκα και την πηγή της. Πτώματα. Πτώματα παντού. Η αναζήτηση της μητέρας μου έγινε αδύνατη, διότι όλα τα πτώματα έμοιαζαν με αυτήν. Έχοντας ένα ψηλό σπίτι, μπορούσα να παρατηρήσω ένα μέρος της πόλης που το γεγονός αυτό το έκανε χειρότερο. Είδα με τα μάτια μου την ωμή και ψυχρή βία που εκφραζόταν μέσα από τον τρόπο που μαχαιρώνονταν άτομα μέσα σε καντούνια. Το ψηλό μου σπίτι φοβόμουν ότι θα με κάνει στόχο και άρχισα να τρέχω. Το θέαμα από τις αιματηρές δολοφονίες και τα πτώματα έκαναν τη διαφυγή μου δύσκολη. Άρχισα να αγχώνομαι, διότι ένιωθα συνεχώς ότι κάποιος με ακολουθούσε. Σταμάτησε να με ενδιαφέρει. Η σκέψη όμως ότι ένα από αυτά τα πτώματα θα μπορούσε είναι η μητέρα μου, χτυπήθηκε τόσο πολύ που τα χαρακτηριστικά της έγιναν αγνώριστα, ακόμα με στοίχειωνε. Είδα από απόσταση ένα άσπρο άλογο και άρχισα να συλλογίζομαι. Γίνεται μέσα από όλο αυτό το αιματηρό τοπίο να βρίσκεται κάτι τόσο μαγικό και όμορφο; Ή έχω βρε το τέλος μου ή με έχει καλύψει το απαλό ύφασμα της τρέλας, σκέφτηκα. Έχοντας πια τυφλωθεί από την απίστευτη αυτή αντίθεση, μπήκα μέσα στο ξύλινο κάρο πίσω από το άλογο, και κρύφτηκα εκεί. Άρχισα να ακούω τις φωνές κάποιων ανθρώπων που μίλαγαν φτωχά ελληνικά με περίεργη προφορά. Οι φωνές τους δυνάμωναν καθώς πλησίαζαν τα άλογα. Αποφάσισα να μην αποκαλυφθώ σε περίπτωση που είναι με το

μέρος των “αντρών με τα μαχαίρια”. Οι περίεργοι αυτοί άντρες καβάλησαν τα άλογα και με πήραν μαζί τους. Αργότερα, ο δρόμος άρχισε να γίνεται όλο και πιο ασταθής. Οι απότομες αυτές κινήσεις μετακινούσαν τα αντικείμενα δίπλα μου και το ένα με χτύπησε. Μετά από το δυνατό μου επιφώνημα μου οι περίεργοι αυτοί άντρες έκοψαν τη συζήτησή τους και σταμάτησαν τα άλογα.

«Good Morning» ήταν οι λέξεις που ακολούθησαν μετά από το ξύπνημα από τον ύπνο που δε θυμώνουν να είχα πάρει. «Welcome to the Shreik orphanage» άκουσα να λέει μια αθώα φωνή πάνω από το κεφάλι μου, κάνοντας με να συνειδητοποιήσω την έκβαση που είχε το ταξίδι μου με τους Άγγλους. Εκείνη την στιγμή κατάλαβα πως κάθε ελπίδα να επανασυνδεθώ με τη μητέρα μου, είχε πλέον σβήσει.

Τ' όνειρο του παιδιού είναι η ειρήνη.
Τ' όνειρο της μάνας είναι η ειρήνη.
Τα λόγια της αγάπης κάτω απ' τα δέντρα,
είναι η ΕΙΡΗΝΗ.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΡΙΤΣΟΣ